

Ensidig och missvisande kritik av adhd-vården

- Patientorganisationen Attention finner det djupt oroande att anställda inom sjukvården anser sig ha rätt att bortse från direktiv från Socialstyrelsen, skriver förbundsordförande Ann-Kristin Sandberg om Bo Gunnarssons och Anders Wesslunds debattartikel Oroande Tendenser inom BUP.

I debattartikelartikeln "Oroande tendenser inom BUP", av socionom Bo Gunnarsson och psykologen Anders Wesslund från Skellefteå, målar de upp en bild som går ut på att det mesta när det gäller omhändertagande av barn har blivit sämre under de 13 år som de arbetat inom BUP. De menar att komplexa orsaksfaktorer till psykisk ohälsa trängs undan, att allt fler psykiatriska tillstånd förklaras som neuropsykiatriska funktionshinder och att helhetssynen är på väg att ersättas av en föråldrad biologiskt orienterad sjukdomsmodell. Eländesbeskrivningen fortsätter med ett antal kritiska påståenden:

- Förskrivningen av mediciner har ökat explosionsartat
- Sammansatta behov av psykologisk, social och biologisk karaktär reduceras till psykiatriska tillstånd och diagnoser. Fokus läggs på symtom och funktion, medan sammanhang och utvecklingsförlopp underordnas.
- Individens beskrivs utifrån en gammaldags en-personspsykologi, långt från modernt systemtänkande och dynamiska modeller.
- Socialstyrelsen spär på genom att beskriva psykiatriska symtom i termer av (kognitiva) funktioner och funktionsnedsättningar.
- NEP-paradigmet (författarnas begrepp!) saknar en utvecklingspsykologisk grund. I stället definieras barnen som funktionshindrade, vilket innebär ett åtgärdena i första hand inriktas mot anpassning.
- Familjeförhållanden och föräldraberster tolkas som sekundära faktorer.

FÖRFATTARNA ÄR OCKSÅ negativa till evidensbegreppet som man menar "torgförs okritiskt och utan diskussion". Evidens ser de som "ett naturvetenskapligt, positivistiskt instrument med föga passform och relevans inom BUP". Vidare har det psykologiska perspektivet tappat mark i förhållande till det medicinska, vilket enligt de bägge författarna för med sig en maktförskjutning till läkare med Socialstyrelsen i spetsen.

I den illasinnade konspiration som beskrivs ingår även läkemedelsindustrin: "Den multinationella läkemedelsindustrin är ivriga påhejare av ensidigt biologiska förklaringar. Dess närvaro syns ständigt inom BUP; broschyrer som ges till barn och föräldrar, informationsmöten med gratis lunch till personal och deltagande i koncensusdokument spridda av barnpsykiatrer och professorer."

Artikeln avslutas med att fler röster *ur våra yrkesgrupper* behöver höras i denna debatt. Vi patienter och anhöriga vill dock också ha ett ord med i laget.

ATTENTION REPRESENTERAR 10 200 medlemmar som arbetar för att förbättra villkoren för individer och familjer som lever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) såsom adhd, Tourette och Aspergers Syndrom, språkstörningar med mera. En självklar utgångspunkt för oss är att insatser till våra grupper ska baseras på forskning, klinisk erfarenhet och evidens. Utredningar ska genomföras av brett sammansatta team och inte bara se till svårigheter utan också undersöka individens tillgångar.

Vi har inga problem att kombinera detta synsätt med att inse att barn och ungdomar kan må dåligt av andra skäl, till exempel på grund av att barn, med eller utan funktionshinder, kan leva under svåra sociala förhållanden, vara deprimerade eller ha svårt med kamrater. Påståendet att vi som definierar tillstånden som funktionsnedsättningar inte skulle kunna integrera kunskap om biologi, social miljö, pedagogik och utvecklingspsykologi är gripet ur luften. Vi om några vet att det sällan hjälper med enbart mediciner. De flesta behöver också samtal, hjälpmedel, pedagogiskt stöd och anpassningar – av miljön, inte av individen - för att leva ett bra vardagsliv.

Attention finner det djupt oroande att anställda inom sjukvården anser sig ha rätt att bortse från nationella riktlinjer, kunskapsdokument och direktiv från Socialstyrelsen som är till för att kvalitetssäkra vården. Det skapar osäkerhet för hur den aktuella verksamheten bedriver sitt arbete och på vilka grunder som insatserna beslutas. Vi har därför beslutat att överlämna denna skrivelse till Socialstyrelsens Tillsynsenhet.

Familjer med neuropsykiatrisk problematik är en tyst grupp som hittills mötts av oförståelse och bristande respekt. Från yrkesgrupper som vi är beroende av väntar vi oss mer.

ANN-KRISTIN SANDBERG

Förbundsordförande

Riksförbundet Attention – för barn, ungdomar och vuxna med neuropsykiatriska funktionshinder

2009-12-15